श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

कृष्णयजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे

॥ प्रथमाष्टके षष्ठः प्रश्नः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ प्रथमाष्टके षष्ठः प्रश्नः ॥

हरिः ओ(४)म्।
अनु॑मत्यै पु॒रो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पालं॒ निर्व॑पति।
ये प्र॒त्यञ्च॒ः शम्या॑या अव॒शीय॑न्ते।
तन्नैर्॑ऋ॒तमेक॑कपालम्।
इ॒यं वा अनु॑मतिः।
इ॒यन्निर्ऋ॑तिः।
नै॒र्॒ऋ॒तेन॒ पूर्वे॑ण॒ प्रच॑रति।
पा॒प्मान॑मे॒व निर्ऋ॑तिं॒ पूर्वा᳚ं नि॒रव॑दयते।
एक॑कपालो भवति।
ए॒क॒धैव निर्ऋ॑तिं नि॒रव॑दयते।
यदहु॑त्वा॒ गार्ह॑पत्य ई॒युः॥ **1**॥

रु॒द्रो भू॒त्वाऽग्निर॑नू॒त्थाय॑।
अ॒ध्व॒र्युं च॒ यज॑मानं च हन्यात्।
वीहि॒ स्वाहाऽऽहु॑तिं जुषा॒ण इत्या॑ह।
आहु॑त्यै॒वैनग्ं॑ शमयति।
नार्ति॒माच्छ॑त्यध्व॒र्युर्न यज॑मानः।

Please let us know of any errors in this text.

एकोल्मुकेन यन्ति।
तद्धि निर्ऋत्यै भागधेयम्।
इमां दिशं यन्ति।
एषा वै निर्ऋत्यै दिक्।
स्वायामेव दिशि निर्ऋतिं निरवदयते॥ **2**॥

स्वकृत इरिणे जुहोति प्रदरे वा।
एतद्वै निर्ऋत्या आयतनम्।
स्व एवायतने निर्ऋतिं निरवदयते।
एष ते निर्ऋते भाग इत्याह।
निर्दिशत्येवैनाम्।
भूते हविष्मत्यसीत्याह।
भूतिमेवोपावर्तते।
मुञ्चेममगंहस इत्याह।
अगंहस एवैनं मुञ्चति।
अङ्गुष्ठाभ्यां जुहोति॥ **3**॥

अन्तत एव निर्ऋतिं निरवदयते।
कृष्णं वासः कृष्णतूषं दक्षिणा।
एतद्वै निर्ऋत्यै रूपम्।
रूपेणैव निर्ऋतिं निरवदयते।
अप्रतीक्षमायन्ति।

निर्ऋत्या अन्तर्हित्यै।
स्वाहा नमो य इदं चकारेति पुनरेत्य
गार्हपत्ये जुहोति।
आहुत्यैव नमस्यन्तो गार्हपत्यमुपावर्तन्ते।
आनुमतेन प्रचरति।
इयं वा अनुमतिः॥ **4**॥

इयमेवास्मै राज्यमनु मन्यते।
धेनुर्दक्षिणा।
इमामेव धेनुं कुरुते।
आदित्यं चरुं निर्वपति।
उभयीष्वेव प्रजास्वभिषिच्यते।
दैवीषु च मानुषीषु च।
वरो दक्षिणा।
वरो हि राज्यग्ं समृद्ध्यै।
आग्नावैष्णवमेकादशकपालं निर्वपति।
अग्निः सर्वा देवताः॥ **5**॥

विष्णुर्यज्ञः।
देवताश्चैव यज्ञं चावरुन्धे।
वामनो वही दक्षिणा।
यद्वही।

तेनाग्नेयः।

यद्वामनः।

तेन वैष्णवः समृद्ध्यै।

अग्नीषोमीयमेकादशकपालं निर्वपति।

अग्नीषोमाभ्यां वा इन्द्रो वृत्रमहन्निति।

यदग्नीषोमीयमेकादशकपालं निर्वपति॥ **6**॥

वार्त्रघ्नमेव विजित्यै।

हिरण्यं दक्षिणा समृद्ध्यै।

इन्द्रो वृत्रग्ं हत्वा।

देवताभिश्चेन्द्रियेण च व्यार्ध्यत।

स एतमैन्द्राग्नमेकादशकपालमपश्यत्।

तन्निरवपत्।

तेन वै स देवताश्चेन्द्रियं चावारुन्ध।

यदैन्द्राग्नमेकादशकपालं निर्वपति।

देवताश्चैव तेनेन्द्रियं च यजमानोऽवरुन्धे।

ऋषभो वही दक्षिणा॥ **7**॥

यद्वही।

तेनाग्नेयः।

यदृषभः।

तेनैन्द्रः समृद्ध्यै।

आ॒ग्ने॒यम॒ष्टाक॑पालं॒ निर्व॑पति।
ऐ॒न्द्रं दधि॑।
यदा॑ग्ने॒यो भव॑ति।
अ॒ग्निर्वै य॑ज्ञमु॒खम्।
य॒ज्ञ॒मु॒खमे॒वर्धिं॑ पु॒रास्ता॑द्धत्ते।
यदै॒न्द्रं दधि॑॥ **8**॥

इ॒न्द्रि॒यमे॒वाव॑रुन्धे।
ऋ॒ष॒भो व॒ही दक्षि॑णा।
यद्व॒ही।
तेना॑ग्ने॒यः।
यदृ॑ष॒भः।
तेनै॒न्द्रः समृ॑द्ध्यै।
याव॑ती॒र्वै प्र॒जा ओष॑धीना॒महु॑ताना॒माश्ञन्न्॑।
ताः परा॑ऽभवन्न्।
आ॒ग्र॒य॒णं भ॑वति हु॒ताद्या॑य।
यज॑मान॒स्याप॑राभावाय॥ **9**॥

दे॒वा वा ओष॑धीष्वा॒जिम॑युः।
ता इ॑न्द्रा॒ग्नी उद॑जयताम्।
तावे॒तमै॑न्द्रा॒ग्नं द्वाद॑शकपालं॒ निर॑वृणाताम्।
यदै॑न्द्रा॒ग्नो भव॒त्युज्जि॑त्यै।

द्वाद॑शकपालो भवति।
द्वाद॑श॒ मासा᳚ः संवथ्स॒रः।
सं॒व॒थ्स॒रेणै॒वास्मा॒ अन्न॒मव॑रुन्धे।
वै॒श्व॒दे॒वश्च॒रुर्भ॑वति।
वै॒श्व॒दे॒वं वा अन्न᳚म्।
अन्न॑मे॒वास्मै᳚ स्वदयति॥ **10**॥

प्र॒थ॒म॒जो व॒थ्सो दक्षि॑णा॒ समृ॑द्ध्यै।
सौ॒म्यग्ग् श्या॑मा॒कं च॒रुं निर्व॑पति।
सोमो॒ वा अ॑कृष्टप॒च्यस्य॒ राजा᳚।
अ॒कृ॒ष्ट॒प॒च्यमे॒वास्मै᳚ स्वदयति।
वासो॒ दक्षि॑णा।
सौ॒म्यगं हि दे॒वत॑या॒ वास॒ः समृ॑द्ध्यै।
सर॑स्वत्यै च॒रुं निर्व॑पति।
सर॑स्वते च॒रुम्।
मि॒थु॒नमे॒वाव॑रुन्धे।
मि॒थु॒नौ गावौ॒ दक्षि॑णा॒ समृ॑द्ध्यै।
एति॒ वा ए॒ष य॑ज्ञमु॒खादृद्ध्या᳚ः।
यो᳚ऽग्नेर्दे॒वता॑या॒ एति॑।
अ॒ष्टावे॒तानि॑ ह॒वीग्ंषि॑ भवन्ति।
अ॒ष्टाक्ष॑रा गाय॒त्री।

गा॒य॒त्रो᳚ऽग्निः।
तेनै॒व य॑ज्ञमु॒खादृद्ध्या॑ अ॒ग्नेर्दे॒वता॑यै॒ नैति॑॥ **11** ॥

ई॒युर्नि॒रव॑दयतेऽङ्गु॒ष्ठाभ्या᳚ं जुहो॒त्यनु॑मतिर्दे॒वता॑ नि॒र्वप॑ति
व॒ही दक्षि॑णा॒ यदै॒न्द्रं दध्यप॑राभावाय स्वदयति॒ गावौ॒
दक्षि॑णा॒ समृ॑द्ध्यै॒ षट्च॑॥ **1** ॥

वै॒श्व॒दे॒वेन॒ वै प्र॒जाप॑तिः प्र॒जा अ॑सृजत।
ताः सृ॒ष्टा न प्राजा॑यन्त।
सो᳚ऽग्निर॑कामयत।
अ॒ह॒मि॒माः प्रज॑नयेय॒मिति॑।
स प्र॒जाप॑तये॒ शुच॑मदधात्।
सो॑ऽशोचत्प्र॒जामि॒च्छमा॑नः।
तस्मा॒द्यं च॑ प्र॒जा भु॒नक्ति॒ यं च॒ न।
तावु॒भौ शो॑चतः प्र॒जामि॒च्छमा॑नौ।
तास्व॒ग्निमप्य॑सृजत्।
ता अ॒ग्निरध्यै᳚त्॥ **12** ॥

सोमो॒ रेतो॑ऽदधात्।
स॒वि॒ता प्राज॑नयत्।
सर॑स्वती॒ वाच॑मदधात्।
पू॒षाऽपो॑षयत्।
ते वा ए॒ते त्रिः सं॑वथ्स॒रस्य॒ प्रयु॑ज्यन्ते।

ये दे॒वाः पुष्टिं॑पतयः।
सं॒व॒थ्स॒रो वै प्र॒जाप॑तिः।
सं॒व॒थ्स॒रेणै॒वास्मैँ प्र॒जाः प्राज॑नयत्।
ताः प्र॒जा जा॒ता म॒रुतोँऽघ्नन्न्।
अ॒स्मानपि॒ न प्रायु॑क्ष॒तेति॑॥ **13** ॥

स ए॒तं प्र॒जाप॑तिर्मारु॒तग्ं स॒प्तक॑पालमपश्यत्।
तं निर॑वपत्।
ततो॒ वै प्र॒जाभ्यो॑ऽकल्पत।
यन्मा॑रु॒तो नि॑रु॒प्यतेँ।
य॒ज्ञस्य॒ क्लृप्त्यैँ।
प्र॒जाना॒मघा॑ताय।
स॒प्तक॑पालो भवति।
स॒प्त ग॑णा॒ वै म॒रुतः॑।
ग॒ण॒श ए॒वास्मै॒ विशं॑ कल्पयति।
स प्र॒जाप॑तिरशोचत्॥ **14** ॥

याः पूर्वाँः प्र॒जा असृ॑क्षि।
म॒रुत॒स्ता अ॑वधिषुः।
क॒थमप॑राः सृज॒येति॑।
तस्य॒ शुष्मं॑ आ॒ण्डं भू॒तं निर॑वर्तत।
तद्व्युद॑हरत्।

तद॑पोषयत्।
तत्प्राजा॑यत।
आ॒ण्डस्य॒ वा ए॒तद्रू॒पम्।
यदा॒मिक्षा॓।
यद्व्यु॒द्धर॑ति॥ **15**॥

प्र॒जा ए॒व तद्यज॑मानः पोषयति।
वै॒श्व॒दे॒व्या॑मिक्षा॑ भवति।
वै॒श्व॒दे॒व्यो॑ वै प्र॒जाः।
प्र॒जा ए॒वास्मै॒ प्रज॑नयति।
वाजि॑न॒माम॑यति।
प्र॒जास्वे॒व प्रजा॑तासु॒ रेतो॑ दधाति।
द्या॒वा॒पृ॒थि॒व्य॑ एक॑कपालो भवति।
प्र॒जा ए॒व प्रजा॑ता॒ द्यावा॑पृथि॒वीभ्या॑मुभ॒यत॒ः
परि॑गृह्णाति।
दे॒वा॒सु॒राः संय॑त्ता आसन्न्।
सो॓ऽग्निर॑ब्रवीत्॥ **16**॥

माम॑ग्रे॑ यजत।
मया॒ मुखे॒नासु॑राञ्जेष्य॒थेति॑।
मां द्वि॒तीय॒मिति॒ सोमो॓ऽब्रवीत्।
मया॒ राज्ञा॑ जेष्य॒थेति॑।

मां तृतीयमिति सविता।
मया प्रसूंता जेष्यथेति।
मां चंतुर्थीमिति सरस्वती।
इन्द्रियं वोऽहं धाँस्यामीति।
मां पंञ्चममिति पूषा।
मयाँ प्रतिष्ठया जेष्यथेति॥ **17**॥

तेँऽग्निना मुखेनासुंरानजयन्न्।
सोमेंन राज्ञाँ।
सवित्रा प्रसूंताः।
सरंस्वतीन्द्रियमंदधात्।
पूषा प्रंतिष्ठाऽऽसीँत्।
ततो वै देवा व्यंजयन्त।
यदेतानिं हवीगंषिं निरुप्यन्ते विजिंत्यै।
नोत्तंरवेदिमुपंवपति।
पशवो वा उंत्तरवेदिः।
अजांता इव ह्येतरहिं पशवंः॥ **18**॥

ऐदित्यंशोचद्व्युद्धरंत्यब्रवीत्प्रतिष्ठायां
जेष्यथेत्येतरहिं पशवंः॥ **2**॥

त्रिवृद्बरहिर्भवति।
माता पिता पुत्रः।

तदे॒व तन्मि॑थु॒नम्।
उल्बं॒ गर्भो॑ ज॒रायु॑।
तदे॒व तन्मि॑थु॒नम्।
त्रे॒धा ब॒र्॒हिः सन्न॑द्धं भवति।
त्रय॑ इ॒मे लो॒काः।
ए॒ष्वे॑व लो॒केषु॒ प्रति॑तिष्ठति।
ए॒क॒धा पु॒नः॒ सन्न॑द्धं भवति।
एक॑ इव॒ ह्य॑यं लो॒कः॥ **19**॥

अ॒स्मिन्ने॒व तेन॑ लो॒के प्रति॑तिष्ठति।
प्र॒सुवो॑ भवन्ति।
प्र॒थ॒म॒जामे॒व पुष्टि॒मव॑रुन्धे।
प्र॒थ॒म॒जो व॒थ्सो दक्षि॑णा॒ समृ॑द्ध्यै।
पृ॒ष॒दा॒ज्यं गृ॑ह्णाति।
प॒शवो॒ वै पृ॑षदा॒ज्यम्।
प॒शू॒नेवाव॑रुन्धे।
प॒ञ्च॒गृ॒ही॒तं भ॑वति।
पाङ्क्ता॒ हि प॒शव॑ः।
ब॒हु॒रू॒पं भ॑वति॥ **20**॥

ब॒हु॒रू॒पा हि प॒शव॒ः समृ॑द्ध्यै।
अ॒ग्निं म॑न्थन्ति।

अ॒ग्निमु॑खा॒ वै प्र॒जाप॑तिः प्र॒जा अ॑सृजत।
यद॒ग्निं मन्थ॑न्ति।
अ॒ग्निमु॑खा ए॒व तत्प्र॒जा यज॑मानः सृजते।
नव॑ प्रया॒जा इ॑ज्यन्ते।
नवा॑नूया॒जाः।
अ॒ष्टौ ह॒वीग्ं॑षि।
द्वावा॑घा॒रौ।
द्वावाज्य॑भागौ॥ **21**॥

त्रि॒ग्ं॒शथ्सम्प॑द्यन्ते।
त्रि॒ग्ं॒शद॑क्षरा वि॒राट्।
अन्नं॑ वि॒राट्।
वि॒राजै॒वान्नाद्य॒मव॑रुन्धे।
यज॑मानो॒ वा एक॑कपालः।
तेज॒ आज्यँ॑म्।
यदेक॑कपाल॒ आज्य॑मा॒नय॑ति।
यज॑मानमे॒व तेज॑सा॒ सम॑र्धयति।
यज॑मानो॒ वा एक॑कपालः।
प॒शव॒ आज्यँ॑म्॥ **22**॥

यदेक॑कपाल॒ आज्य॑मा॒नय॑ति।
यज॑मानमे॒व प॒शुभि॒ः सम॑र्धयति।

यद॒ल्पं॑मा॒नये᳚त्।
अल्पा॑ एनं प॒शवो॑ भु॒ञ्जन्त॒ उप॑तिष्ठेरन्न्।
यद्ब॒ह्वा॑नये᳚त्।
ब॒हव॑ एनं प॒शवोऽभु॑ञ्जन्त॒ उप॑तिष्ठेरन्न्।
ब॒ह्वा॑नीया॒विः पृ॑ष्ठं कुर्यात्।
ब॒हव॑ ए॒वैनं॑ प॒शवो॑ भु॒ञ्जन्त॒ उप॑तिष्ठन्ते।
यज॑मानो॒ वा एक॑कपालः।
यदेक॑कपालस्याव॒द्येत्॥ **23**॥

यज॑मान॒स्याव॑द्येत्।
उद्वा॒ माद्ये॒द्यज॑मानः।
प्र वा॑ मीयेत।
स॒कृदे॒व हो॑त॒व्य॑ः।
स॒कृदि॑व॒ हि सु॑व॒र्गो लो॒कः।
हु॒त्वाऽभि जु॑होति।
यज॑मानमे॒व सु॑व॒र्गं लो॒कं ग॑मयि॒त्वा।
तेज॑सा॒ सम॑र्धयति।
यज॑मानो॒ वा एक॑कपालः।
सु॒व॒र्गो लो॒क आ॑हव॒नीय॑ः॥ **24**॥

यदेक॑कपालमाहव॒नीये॑ जु॒होति॑।
यज॑मानमे॒व सु॑व॒र्गं लो॒कं ग॑मयति।

यद्धस्तेन जुहुयात्।
सुवर्गाल्लोकाद्यजमानमववविध्येत्।
स्रुचा जुहोति।
सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै।
यत्प्राङ्द्येत।
देवलोकमभि जयेत्।
यद्दक्षिणा पितृलोकम्।
यत्प्रत्यक्॥ **25**॥

रक्षाग्ंसि यज्ञग्ं हन्युः।
यदुदङ्।
मनुष्यलोकमभिजयेत्।
प्रतिष्ठितो होतव्यः।
एककपालं वै प्रतितिष्ठन्तं द्यावापृथिवी
अनु प्रतितिष्ठतः।
द्यावापृथिवी ऋतवः।
ऋतून् यज्ञः।
यज्ञं यजमानः।
यजमानं प्रजाः।
तस्मात्प्रतिष्ठितो होतव्यः॥ **26**॥

वा॒जिनो॑ यजति।
अ॒ग्निर्वा॒युः सूर्यः॑।
ते वै वा॒जिनः॑।
ताने॒व तद्य॑जति।
अथो॒ खल्वा॑हुः।
छन्दाग्ँ॑सि॒ वै वा॒जिन॒ इति॑।
तान्ये॒व तद्य॑जति।
ऋक्सा॒मे वा इन्द्र॑स्य॒ हरी॑ सोम॒पानौ॑।
तयोः॑ परि॒धय॑ आ॒धान॑म्।
वाजि॑नं भाग॒धेय॑म्॥ **27**॥

यदप्र॑हृत्य परि॒धीञ्जु॑हु॒यात्।
अ॒न्तरा॑धानाभ्यां घा॒सं प्रय॑च्छेत्।
प्र॒हृत्य॑ परि॒धीञ्जु॑होति।
निरा॑धानाभ्यामे॒व घा॒सं प्रय॑च्छति।
ब॒र्॒हिषि॑ विषि॒ञ्चन्वाजि॑न॒मान॑यति।
प्र॒जा वै ब॒र्॒हिः।
रेतो॒ वाजि॑नम्।
प्र॒जास्वे॒व रेतो॑ दधाति।
स॒मु॒प॒हूय॑ भक्षयन्ति।
ए॒तथ्सो॑मपीथा॒ ह्ये॑ते।

अथो॑ आ॒त्मन्ने॒व रेतो॑ दधते।
यज॑मान उत्त॒मो भ॑क्षयति।
प॒शवो॒ वै वा॒जिन॑म्।
यज॑मान ए॒व प॒शून्प्रति॑ष्ठापयन्ति॥ **28**॥

लो॒को ब॑हुरू॒पं भ॑व॒त्याज्य॑भागौ प॒शव॒
आज्य॑मव॒द्येदा॑ह॒व॒नीय॑ः प्र॒त्यक्तस्मा॒त्प्रति॑ष्ठितो होत॒व्यो॑
भाग॒धेय॑मे॒ते च॒त्वारि॑ च॥ **3**॥

प्र॒जाप॑तिः सवि॒ता भू॒त्वा प्र॒जा अ॑सृजत।
ता ए॑न॒मत्य॑मन्यन्त।
ता अ॑स्मा॒दपा॑क्रामन्।
ता वरु॑णो भू॒त्वा प्र॒जा वरु॑णेनाग्राहयत्।
ताः प्र॒जा वरु॑णगृहीताः।
प्र॒जाप॑तिं पु॒न॒रुपा॑धावन्ना॒थमि॒च्छमा॑नाः।
स ए॒तान्प्र॒जाप॑तिर्वरुणप्रघा॒सान॑पश्यत्।
तान्निर॑वपत्।
तैर्वै स प्र॒जा व॑रुणपा॒शाद॑मुञ्चत्।
यद्व॑रुणप्रघा॒सा नि॑रु॒प्यन्ते॑॥ **29**॥

प्र॒जाना॒मव॑रुणग्राहाय।
तासां॒ दक्षि॑णो बा॒हुर्न्य॑क्न॒ आसी॑त्।
स॒व्यः प्रसृ॑तः।

स ए॒तां द्वि॒तीया॑ᳪ दक्षिण॒तो वेदि॒मुद॑हन्न्।
ततो॒ वै स प्र॒जाना॒ं दक्षि॑णं बा॒हुं प्रासा॑रयत्।
यद्द्वि॒तीया॑ᳪ दक्षिण॒तो वेदि॑मु॒द्धन्ति॑।
प्र॒जाना॑मे॒व तद्यज॑मानो॒ दक्षि॑णं बा॒हुं प्रसा॑रयति।
तस्मा॑च्चातुर्मास्ययाज्य॑मुष्मि॑न् लो॒क उ॑भ॒याबा॑हुः।
य॒ज्ञाभि॑जित॒ग्ग्॒ ह्य॑स्य।
पृ॒थ॒मा॒त्राद्वेदी॒ अस॑म्भिन्ने भवतः॥ **30**॥

तस्मा॑त्पृथमा॒त्रं व्यग्ं॒सौ॑।
उत्त॑रस्या॒ं वेद्या॑मुत्तरवे॒दिमुप॑ वपति।
प॒शवो॒ वा उ॑त्तरवे॒दिः।
प॒शू॒ने॒वाव॑रुन्धे।
अथो॑ यज्ञप॒रुषोऽन॑न्तरित्यै।
ए॒तद्ब्रा॑ह्मणान्ये॒व पञ्च॑ ह॒वीग्ं॑षि।
अथै॒ष ऐ॑न्द्रा॒ग्नो भ॑वति।
प्रा॒णा॒पा॒नौ वा ए॒तौ दे॒वाना॑म्।
यदि॑न्द्रा॒ग्नी।
यदै॑न्द्रा॒ग्नो भव॑ति॥ **31**॥

प्रा॒णा॒पा॒नावे॒वाव॑रुन्धे।
ओजो॒ बल॒ं वा ए॒तौ दे॒वाना॑म्।
यदि॑न्द्रा॒ग्नी।

यदैँन्द्राग्नो भवंति।
ओजो बलंमेवावंरुन्धे।
मारुत्यांमिक्षां भवति।
वारुण्यांमिक्षाँ।
मेषी चं मेषश्चं भवतः।
मिथुना एव प्रजा वंरुणपाशान्मुंञ्चति।
लोमशौ भंवतो मेध्यत्वायं॥ **32**॥

शमीपर्णान्युपं वपति।
घासमेवाभ्यामपिं यच्छति।
प्रजापंतिमन्नाद्यं नोपांनमत्।
स एतेनं शतेध्मेंन हविषाऽन्नाद्यमवांरुन्ध।
यत्पंरः शतानिं शमीपर्णानि भवंन्ति।
अन्नाद्यस्यावंरुद्ध्यै।
सौम्यानि वै करीरांणि।
सौम्या खलु वा आहुंतिर्दिवो वृष्टिं च्यावयति।
यत्करीरांणि भवंन्ति।
सौम्ययैवाहुंत्या दिवो वृष्टिमवंरुन्धे।
काय एकंकपालो भवति।
प्रजानाँ कन्त्वायं।
प्रतिपूरुषं कंरम्भपात्राणिं भवन्ति।

जा॒ता ए॒व प्र॒जा वरु॑णपा॒शान्मु॑ञ्चति।
ए॒क॒मति॑रिक्तम्।
ज॒नि॒ष्यमा॑णा ए॒व प्र॒जा वरु॑णपा॒शान्मु॑ञ्चति॥ 33॥

नि॒रु॒प्यन्ते॑ भवतो॒ भव॑ति मे॒ध्य॒त्वाय॑ रुन्धे॒ षट्च॑॥ 4॥

उत्त॑रस्यां॒ वेद्या॑म॒न्यानि॑ ह॒वीग्ं॒षि॑ सादयति।
दक्षि॑णायां मारु॒तीम्।
अ॒प॒धु॒रमे॒वैना॑ युनक्ति।
अथो॒ ओज॑ ए॒वासा॒मव॑ हरति।
तस्मा॒द्ब्रह्म॑णश्च क्ष॒त्राच्च॒ विशो॒ऽन्यतोपक्र॒मिणीः॑।
मा॒रु॒त्या पूर्व॑या॒ प्रच॑रति।
अनृ॑तमे॒वाव॑ यजते।
वा॒रु॒ण्योत्त॑रया।
अ॒न्त॒त ए॒व वरु॑ण॒मव॑ यजते।
यदे॒वाध्व॒र्युः क॒रोति॑॥ 34॥

तत्प्र॑तिप्रस्था॒ता क॑रोति।
तस्मा॒द्यच्छ्रेया॑न्क॒रोति॑।
तत्पापी॑यान्करोति।
पत्नी॑ वाचयति।
मे॒ध्या॑मे॒वैना॑ करोति।
अथो॒ तप॑ ए॒वैना॒मुप॑ नयति।

यज्ञारगं सन्तं न प्रब्रूयात्।
प्रियं ज्ञातिगं रुन्ध्यात्।
असौ मे जार इति निर्दिशेत्।
निर्दिश्यैवैनं वरुणपाशेन ग्राहयति॥ **35**॥

प्रघास्यान् हवामह इति पत्नीमुदानयति।
अह्वैतैवैनाम्।
यत्पत्नी पुरोनुवाक्यामनु ब्रूयात्।
निर्वीर्यो यजमानः स्यात्।
यजमानोऽन्वाह।
आत्मन्नेव वीर्यं धत्ते।
उभौ याज्यागं सवीर्यत्वाय।
यद्ग्रामे यदरण्य इत्याह।
यथोदितमेव वरुणमवयजते।
यजमानदेवत्यो वा आहवनीयः॥ **36**॥

भ्रातृव्यदेवत्यो दक्षिणः।
यदाहवनीये जुहुयात्।
यजमानं वरुणपाशेन ग्राहयेत्।
दक्षिणेऽग्नौ जुहोति।
भ्रातृव्यमेव वरुणपाशेन ग्राहयति।
शूर्पेण जुहोति।

अन्यम॑ेव वरु॑णम॒वय॑जते।
शी॒र्॒षन्न॑धि नि॒धाय॑ जुहोति।
शी॒र्॒ष॒त ए॒व वरु॑ण॒मव॑यजते।
प्र॒त्यङ्क्ति॑ष्ठ॒ञ्जुहोति॥ **37**॥

प्र॒त्यङ्ङे॒व व॑रुणपा॒शान्निर्मु॑च्यते।
अक्र॒न्कर्म॑ कर्म॒कृत॒ इत्या॑ह।
दे॒वानृ॒णं नि॑रव॒दाय॑।
अ॒नृ॒णा गृ॒हानु॒प्रेतेति॒ वावैतदा॑ह।
वरु॑णगृहीत॒ं वा ए॒तद्य॒ज्ञस्य॑।
यद्यजु॑षा गृही॒तस्या॑ति॒रिच्य॑ते।
तुषा॑श्च निष्का॒सश्च॑।
तुषै॑श्च निष्का॒सेन॑ चावभृथमवैति।
वरु॑णगृहीतेनै॒व वरु॑ण॒मव॑यजते।
अ॒पो॑ऽवभृ॒थमवैति॥ **38**॥

अ॒प्सु वै वरु॑णः।
सा॒क्षाद॒ेव वरु॑ण॒मव॑ यजते।
प्रति॑युतो॒ वरु॑णस्य॒ पाश॒ इत्या॑ह।
व॒रु॒ण॒पा॒शाद॒ेव निर्मु॑च्यते।
अप्र॑तीक्ष॒माय॑न्ति।
वरु॑णस्या॒न्तर्॒हि॑त्यै।

एधोऽस्येधिषीमहीत्याह।
समिधैवाग्निं नमस्यन्त उपायन्ति।
तेजोऽसि तेजो मयि धेहीत्याह।
तेज एवात्मन्धत्ते॥ **39**॥

करोति ग्राहयत्याहवनीयस्तिष्ठञ्जुहोत्यपोऽवभृथमवैति धत्ते॥ **5**॥

देवासुराः संयत्ता आसन्।
सोऽग्निरब्रवीत्।
ममेयमनीकवती तनूः।
तां प्रीणीत।
अथासुरानभिभविष्यथेति।
ते देवा अग्नयेऽनीकवते पुरोडाशमष्टाकपालं निरवपन्।
सोऽग्निरनीकवान्थ्स्वेन भागधेयेन प्रीतः।
चतुर्धाऽनीकान्यजनयत।
ततो देवा अभवन्।
पराऽसुराः॥ **40**॥

यदग्नयेऽनीकवते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपति।
अग्निमेवानीकवन्तग्ग् स्वेन भागधेयेन प्रीणाति।
सोऽग्निरनीकवान्थ्स्वेन भागधेयेन प्रीतः।

च॒तु॒र्धाऽनी॑कानि जनयते।
अ॒सौ वा आ॑दि॒त्यो᳚ऽग्निरनी॑कवान्।
तस्य॑ र॒श्मयो॒ऽनी॑कानि।
सा॒कग्ं सूर्ये॑णोद्य॒ता निर्व॑पति।
सा॒क्षादे॒वास्मा॒ अनी॑कानि जनयति।
तेऽसु॑रा॒ः परा॑जिता॒ यन्त॑ः।
द्यावा॑पृथि॒वी उपा᳚श्रयन्न्॥ **41**॥

ते दे॒वा म॒रुद्भ्य॑ः सान्तप॒नेभ्य॑श्च॒रुं निर॑वपन्न्।
तान्द्यावा॑पृथि॒वीभ्या॑मे॒वोभ॒यत॒ः सम॑तपन्न्।
यन्म॒रुद्भ्य॑ः सान्तप॒नेभ्य॑श्च॒रुं नि॒र्वप॑ति।
द्यावा॑पृथि॒वीभ्या॑मे॒व तदु॑भ॒यतो॒ यज॑मानो॒
भ्रातृ॑व्या॒न्थ्सन्त॑पति।
म॒ध्यन्दि॑ने॒ निर्व॑पति।
तर्हि॒ हि तेऽक्ष्णि॑ष्ठं॒ तप॑ति।
च॒रुर्भ॑वति।
स॒र्वत॑ ए॒वैना॒न्थ्सन्त॑पति।
ते दे॒वाः श्वो॑विज॒यिन॒ः सन्त॑ः।
सर्वा॑सां दु॒ग्धे गृ॑हमे॒धीय॑ं च॒रुं निर॑वपन्न्॥ **42**॥

आशि॑ता ए॒वाद्योप॑वसाम।
कस्य॒ वाऽहे॒दम्।

कस्यं वा॒ श्वो भंवि॒तेतिं।
स श्रृ॒तोंऽभवत्।
तस्याहुंतस्य॒ नाश्नन्नं।
न हि दे॒वा अहुंतस्या॒श्नन्तिं।
तेँऽब्रुवन्न्।
कस्मां इ॒मगं होँष्याम॒ इतिं।
म॒रुद्भ्यों गृहमे॒धिभ्य॒ इत्यंब्रुवन्न्।
तं म॒रुद्भ्यों गृहमे॒धिभ्योंऽजुहवुः॥ **43**॥

ततों दे॒वा अभंवन्न्।
पराऽसुंराः।
यस्यै॒वं वि॒दुषों म॒रुद्भ्यों गृहमे॒धिभ्यों गृ॒हे
जुह्वंति।
भवंत्या॒त्मनाँ।
पराँऽस्य॒ भ्रातृंव्यो भवति।
यद्वै य॒ज्ञस्यं पाक॒त्रा क्रि॒यतेँ।
प॒श॒व्यं तत्।
पा॒क॒त्रा वा ए॒तत्क्रिंयते।
यन्नेध्मा ब॒र्॒हिर्भवंति।
न सांमिधे॒नीर॒न्वाहं॥ **44**॥

न प्र॑या॒जा इ॒ज्यन्ते᳚।

नानू॑या॒जाः।

य ए॒वं वेद॑।

प॒शु॒मान्भ॑वति।

आज्य॑भागौ यजति।

य॒ज्ञस्यै॒व चक्षु॑षी॒ नान्तरे॑ति।

म॒रुतो॑ गृहमे॒धिनो॑ यजति।

भा॒ग॒धेये॑नै॒वैना॒न्थ्सम॑र्धयति।

अ॒ग्निग्ग्॒ स्वि॑ष्ट॒कृत॑ं यजति॒ प्रति॑ष्ठित्यै।

इडा᳚न्तो भवति।

प॒शवो॒ वा इडा᳚।

प॒शु॒ष्वे॒वोपरि॑ष्टा॒त्प्रति॑तिष्ठति॥ **45**॥

असु॑रा अश्रयन्गृहमे॒धीय॑ं च॒रुं
निर॑वपन्नजुहवु॒र्न्वाहेडा᳚न्तो भवति॒ द्वे च॑॥ **6**॥

यत्पत्नी॑ गृहमे॒धीय॑स्याश्नी॒यात्।

गृ॒ह॒मे॒ध्ये॑व स्या᳚त्।

वि त्व॑स्य य॒ज्ञ ऋ॑ध्येत।

यन्नाश्नी॒यात्।

अगृ॑हमेधी स्यात्।

नास्य॑ य॒ज्ञो व्यृ॑ध्येत।

प्रतिवेशं पचेयुः।
तस्यांश्नीयात्।
गृहमेध्येव भवति।
नास्य यज्ञो व्यृद्ध्यते॥ **46**॥

ते देवा गृहमेधीयेनेष्ट्वा।
आशिता अभवन्न्।
आञ्जताभ्यञ्जत।
अनुवथ्सानवासयन्न्।
तेभ्योऽसुराः क्षुधं प्राहिण्वन्न्।
सा देवेषु लोकमवित्वा।
असुरान्पुनरगच्छत्।
गृहमेधीयेनेष्ट्वा।
आशिता भवन्ति।
आञ्जतेऽभ्यञ्जते॥ **47**॥

अनुवथ्सान् वासयन्ति।
भ्रातृव्यायैव तद्यजमानः क्षुधं प्रहिणोति।
ते देवा गृहमेधीयेनेष्ट्वा।
इन्द्राय निष्कासं न्यदधुः।
अस्मानेव श्व इन्द्रो निहितभाग उपावर्तितेति।
तानिन्द्रो निहितभाग उपावर्तत।

गृहमेधीयेनेष्ट्वा।
इन्द्राय निष्कासं निदध्यात्।
इन्द्र एवैनं निहितभाग उपावर्तते।
गार्हपत्ये जुहोति॥ **48**॥

भागधेयेनैवैनगं समर्धयति।
ऋषभमाह्वयति।
वषट्कार एवास्य सः।
अथो इन्द्रियमेव तद्वीर्यं यजमानो
भ्रातृव्यस्य वृङ्क्ते।
इन्द्रो वृत्रगं हत्वा।
परां परावतमगच्छत्।
अपाराधमिति मन्यमानः।
सोऽब्रवीत्।
क इदं वेदिष्यतीति।
तेऽब्रुवन्मरुतो वरं वृणामहै॥ **49**॥

अथ वयं वेदाम।
अस्मभ्यमेव प्रथमगं हविर्निरुप्याता इति।
त एनमध्यक्रीडन्न्।
तत्क्रीडिनां क्रीडित्वम्।
यन्मरुद्भ्यः क्रीडिभ्यः प्रथमगं

हविर्निरुप्यते विजित्यै।
साकगं सूर्येणोद्यता निर्वपति।
एतस्मिन्वै लोक इन्द्रो वृत्रमहन्थ्समृद्ध्यै।
एतद्ब्राँह्मणान्येव पञ्च हवीगंषि।
एतद्ब्राँह्मण ऐन्द्राग्नः।
अथैष ऐन्द्रश्चरुर्भवति॥ **50**॥

उद्धारं वा एतमिन्द्र उदहरत।
वृत्रगं हत्वा।
अन्यासु देवतास्वधि।
यदेष ऐन्द्रश्चरुर्भवति।
उद्धारमेव तं यजमान उद्धरते।
अन्यासु प्रजास्वधि।
वैश्वकर्मण एककपालो भवति।
विश्वाँन्येव तेन कर्माणि यजमानोऽवरुन्धे॥ **51**॥

ऋद्ध्यतेऽभ्यञ्जते जुहोति वृणामहै भवत्यष्टौ च॥ **7**॥

वैश्वदेवेन वै प्रजापतिः प्रजा असृजत।
ता वरुणप्रघासैर्वरुणपाशादमुञ्चत्।
साकमेधैः प्रत्यस्थापयत्।
त्र्यम्बकै रुद्रं निरवादयत।
पितृयज्ञेन सुवर्गं लोकमगमयत्।

यद्वैँश्वदे॒वेन॒ यज॑ते।
प्र॒जा ए॒व तद्यज॑मानः सृजते।
ता व॑रुणप्रघा॒सैर्व॑रुणपा॒शान्मु॑ञ्चति।
सा॒क॒मे॒धैः प्रति॑ष्ठापयति।
त्र्य॑म्बकै रु॒द्रं नि॒रव॑दयते॥ **52**॥

पि॒तृ॒य॒ज्ञेन॑ सु॒व॒र्गं लो॒कं ग॑मयति।
द॒क्षि॒ण॒तः प्रा॑चीनावी॒ती निर्व॑पति।
द॒क्षि॒णावृ॒द्धि पि॑तृ॒णाम्।
अना॑दृत्य॒ तत्।
उ॒त्त॒र॒त ए॒वोप॒वीय॒ निर्व॑पेत्।
उ॒भये॒ हि दे॒वाश्च॑ पि॒तर॑श्चे॒ज्यन्तेँ।
अथो॒ यदे॒व द॑क्षिणा॒र्धेऽधि॒ श्रय॑ति।
तेन॑ दक्षि॒णावृ॑त्।
सोमा॑य पितृ॒मते॑ पुरो॒डाश॒ग्ं॒ षट्क॑पालं॒ निर्व॑पति।
सं॒व॒थ्स॒रो वै सोमः॑ पितृ॒मान्॥ **53**॥

सं॒व॒थ्स॒रमे॒व प्री॑णाति।
पि॒तृभ्यो॑ बर्हि॒षद्भ्यो॑ धा॒नाः।
मासा॒ वै पि॒तरो॑ बर्हि॒षदः॑।
मासा॑ने॒व प्री॑णाति।
यस्मि॒न्वा ऋ॒तौ पुरु॑षः प्र॒मीय॑ते।

सोँऽस्या॒मु॒ष्मिंल्लो॒के भंवति।
ब॒हु॒रू॒पा धा॒ना भंवन्ति।
अ॒हो॒रा॒त्राणांम॒भिजिंत्यै।
पि॒तृभ्योँऽग्निष्वा॒त्तेभ्यो॑ म॒न्थम्।
अ॒र्ध॒मा॒सा वै पि॒तरोँऽग्निष्वा॒त्ताः॥ **54**॥

अ॒र्ध॒मा॒सानेव प्रींणाति।
अ॒भि॒वा॒न्यांयै दु॒ग्धे भंवति।
सा हि पिंतृदेव॒त्यं॑ दु॒हे।
यत्पू॒र्णम्।
तन्मंनु॒ष्यां॑णाम्।
उ॒प॒र्य॒र्धो दे॒वानाँम्।
अ॒र्धः पिंतृ॒णाम्।
अ॒र्ध उपंमन्थति।
अ॒र्धो हि पिंतृ॒णाम्।
एक॒योपंमन्थति॥ **55**॥

एका॒ हि पिंतृ॒णाम्।
द॒क्षि॒णोपंमन्थति।
द॒क्षि॒णावृ॒द्धि पिंतृ॒णाम्।
अनांर॒भ्योपंमन्थति।
तद्धि पि॒तृन्गच्छंति।

इ॒मां दिश॒ं वेदि॒मुद्ध॑न्ति।
उ॒भये॒ हि दे॒वाश्च॑ पि॒तर॑श्चे॒ज्यन्ते॑।
चतुस्स्रक्तिर्भवति।
सर्वा॒ ह्यनु॒ दिश॑ः पि॒तर॑ः।
अखा॑ता भवति॥ **56**॥

खा॒ता हि दे॒वाना॑म्।
म॒ध्य॒तो॑ऽग्निराधी॑यते।
अ॒न्त॒तो हि दे॒वाना॑माधी॒यते॑।
वर्‌षी॑यानि॒ध्म इ॒ध्माद्भ॑वति॒ व्यावृ॑त्त्यै।
परि॑ श्रयति।
अ॒न्तर्‌हि॑तो॒ हि पि॑तृलो॒को म॑नुष्यलो॒कात्।
यत्परु॑षि दि॒नम्।
तद्दे॒वाना॑म्।
यद॑न्त॒रा।
तन्म॑नु॒ष्या॑णाम्॥ **57**॥

यथ्सम॑ूलम्।
तत्पि॑तृ॒णाम्।
सम॑ूलं ब॒र्‌हि॒र्भ॑वति॒ व्यावृ॑त्त्यै।
द॒क्षि॒णा स्तृ॑णाति।
द॒क्षि॒णावृ॒द्धि पि॑तृ॒णाम्।

त्रिः पर्येति।

तृतीये वा इतो लोके पितरः।

तानेव प्रीणाति।

त्रिः पुनः पर्येति।

षट्थ्सम्पद्यन्ते॥ **58**॥

षड्वा ऋतवः।

ऋतूनेव प्रीणाति।

यत्प्रस्तरं यजुषा गृह्णीयात्।

प्रमायुको यजमानः स्यात्।

यन्न गृह्णीयात्।

अनायतनः स्यात्।

तूष्णीमेव न्यस्येत्।

न प्रमायुको भवति।

नानायतनः।

यत्त्रीन्परिधीन्परिदध्यात्॥ **59**॥

मृत्युना यजमानं परिगृह्णीयात्।

यन्न परिदध्यात्।

रक्षांसि यज्ञं हन्युः।

द्वौ परिधी परिदधाति।

रक्षसामपहत्यै।

अथो मृत्योरेव यजमानमुथ्सृजति।
यत्त्रीणि त्रीणि हवीग्ष्युदाहरेयुः।
त्रयस्त्रय एषागं साकं प्रमीयेरन्न्।
एकैकमनूचीनान्युदाहरन्ति।
एकैक एवैषामन्वञ्चः प्रमीयते।
कशिपु कशिपव्याय।
उपबर्हणमुपबर्हण्याय।
आञ्जनमाञ्जन्याय।
अभ्यञ्जनमभ्यञ्जन्याय।
यथाभागमेवैनान्प्रीणाति॥ **60**॥

निरवदयते पितृमानग्निष्वात्ता एकयोपमन्थत्यखाता भवति
मनुष्याणां पद्यन्ते परिदध्यान्मीयते पञ्च च॥ **8**॥

अग्नये देवेभ्यः पितृभ्यः
समिध्यमानायानुब्रूहीत्याह।
उभये हि देवाश्च पितरश्चेज्यन्ते।
एकामन्वाह।
एका हि पितृणाम्।
त्रिरन्वाह।
त्रिर्हि देवानाम्।
आघारावाघारयति।

य॒ज्ञ॒प॒रु॒षो॒रनं॑न्तरित्यै।
नार्॒षे॒यं वृं॑णीते।
न हो॒ता॑रम्॥ **61**॥

यदा॑र्॒षे॒यं वृं॑णी॒त।
यद्धोता॑रम्।
प्र॒मायुं॑को॒ यजं॑मानः स्यात्।
प्र॒मायुं॑को॒ हो॒ता॑।
तस्मा॒न्न वृं॑णीते।
यजं॑मानस्य॒ हो॒तु॑र्गोपी॒थायं॑।
अपं॑ बर्॒हिषः प्रया॒जान् यं॑जति।
प्र॒जा वै ब॒र्॒हिः।
प्र॒जा ए॒व मृ॒त्योरुथ्सृं॑जति।
आज्यं॑भागौ यजति॥ **62**॥

य॒ज्ञस्यै॒व चक्षुं॑षी॒ नान्तरें॑ति।
प्रा॒ची॒ना॒वी॒ती सोमं॑ यजति।
पि॒तृ॒दे॒व॒त्या॑ हि।
ए॒षाऽऽहुं॑तिः।
पञ्च॒कृत्वोऽवं॑द्यति।
पञ्च॒ ह्ये॑ता दे॒वताः॑।
द्वे पुं॑रोऽनुवा॒क्ये॑।

या॒ज्यां दे॒वतां वषट्का॒रः।
ता ए॒व प्रीणाति।
सन्तंत॒मवंद्यति॥ **63**॥

ऋ॒तू॒नाग्ं सन्तंत्यै।
प्रैवैभ्य॒ः पूर्वंया पुरोऽनुवा॒क्यंयाऽऽह।
प्रणंयति द्वि॒तीयंया।
ग॒मयंति या॒ज्यंया।
तृ॒तीये॒ वा इ॒तो लो॒के पि॒तरंः।
अह्नं ए॒वैना॒ं पूर्वंया पुरोऽनुवा॒क्यंया॒ऽत्यानंयति।
रात्रिंयै द्वि॒तीयंया।
ऐवैनान्ं या॒ज्यंया गमयति।
द॒क्षि॒ण॒तोंऽव॒दायं।
उद॒ङ्ङतिंक्रामति॒ व्यावृंत्त्यै॥ **64**॥

आस्व॒धेत्याश्रांवयति।
अस्तुं स्व॒धेतिं प्र॒त्याश्रांवयति।
स्व॒धा नम॒ इति॒ वषंट्करोति।
स्व॒धा॒का॒रो हि पिंतॄ॒णाम्।
सोम॒मग्रें यजति।
सोमंप्रयाजा॒ हि पि॒तरंः।
सोमं पितृ॒मन्तं यजति।

संवथ्सरो वै सोमः पितृमान्।
संवथ्सरमेव तद्यंजति।
पितृन्बर्हिषदो यजति॥ **65**॥

ये वै यज्वानः।
ते पितरो बर्हिषदः।
तानेव तद्यंजति।
पितृनग्निष्वात्तान् यंजति।
ये वा अयंज्वानो गृहमेधिनः।
ते पितरोँऽग्निष्वात्ताः।
तानेव तद्यंजति।
अग्निं कव्यवाहनं यजति।
य एव पिंतृणामग्निः।
तमेव तद्यंजति॥ **66**॥

अथो यथाऽग्निग्ग् स्विंष्टकृतं यजंति।
तादृगेव तत्।
एतत्ते तत ये च त्वामन्विति
तिसृषु स्रक्तीषु निदंधाति।
तस्मादा तृतीयात्पुरुंषान्नाम न गृंह्णन्ति।
एतावंन्तो हीज्यन्तेँ।
अत्रं पितरो यथाभागं मंन्दध्वमित्यांह।

ह्रीका॒ हि पि॒तर॑ः।
उद॑ञ्चो॒ निष्क्रा॑मन्ति।
ए॒षा वै म॑नु॒ष्या॑णां॒ दिक्।
स्वामे॒व तद्दि॒शमनु॒ निष्क्रा॑मन्ति॥ **67**॥

आ॒ह॒व॒नीय॒मुप॑तिष्ठन्ते।
न्ये॑वास्मै॒ तद्ध्नु॑वते।
यथ्स॒त्या॑हव॒नीये᳚।
अथा॒न्यत्र॒ चर॑न्ति।
आतमि॑तो॒रुप॑तिष्ठन्ते।
अ॒ग्निमे॒वोप॑द्र॒ष्टारं॑ कृ॒त्वा।
पि॒तृन्नि॒रव॑दयन्ते।
अन्तं॒ वा ए॒ते प्रा॒णानां᳚ गच्छन्ति।
य आतमि॑तोरुप॒तिष्ठ॑न्ते।
सु॒स॒न्दृशं॑ त्वा व॒यमित्या॑ह॥ **68**॥

प्रा॒णो वै सु॑स॒न्दृक्।
प्रा॒णमे॒वात्मन्द॑धते।
योजा॒न्वि॑न्द्र ते॒ हरी॒ इत्या॑ह।
प्रा॒णमे॒व पुन॑रयुक्त।
अक्ष॒न्नमी॑मदन्त॒ हीति॒ गार्ह॑पत्य॒मुप॑तिष्ठन्ते।
अक्ष॒न्नमी॑मद॒न्ताथ॒ त्वोप॑तिष्ठामह॒ इति॒ वावैतदा॑ह।

अमीमदन्त पि॒तरः॑ सो॒म्या इत्य॒भि प्रप॑द्यन्ते।
अमीमदन्त पि॒तरोऽथ॑ त्वा॒ऽभि प्रप॑द्यामह॒
इति॒ वावैतदा॑ह।
अ॒पः परि॑षिञ्चति।
मा॒र्जय॑न्त्ये॒वैनान्॑॥ **69**॥

अथो॑ त॒र्पय॑न्त्ये॒व।
तृप्य॑ति प्र॒जया॑ प॒शुभिः॑।
य ए॒वं वेद॑।
अप॑ ब॒र्हिषावनूया॒जौ य॑जति।
प्र॒जा वै ब॒र्हिः।
प्र॒जा ए॒व मृ॒त्योरुथ्सृ॑जति।
च॒तुरः॑ प्रया॒जान् य॑जति।
द्वाव॑नूया॒जौ।
षट्थ्सम्प॑द्यन्ते।
षड्वा ऋ॒तवः॑॥ **70**॥

ऋ॒तूने॒व प्री॑णाति।
न पत्न्यन्वा॑स्ते।
न संया॑जयन्ति।
यत्पत्न्य॒न्वासी॑त।
यथ्सं॑या॒जये॑युः।

प्र॒मायु॑का स्यात्।
तस्मा॒न्नान्वा॑ँस्ते।
न सं॒या॑जयन्ति।
पत्नि॑यै गोपी॒थाय॑॥ 71 ॥

होता॑र॒माज्य॑भागौ यजति॒ सन्त॑त॒मव॑ द्यति॒ व्यावृ॑त्त्यै बर्हि॒षदो॑ यजति॒ तमे॒व तद्य॑ज॒त्यनु॒निष्क्रा॑मन्त्याहैनानृ॒तवो॒ नव॑ च॥ 9 ॥

प्र॒ति॒पू॒रु॒षमेक॑कपाला॒न्निर्व॑पति।
जा॒ता ए॒व प्र॒जा रु॒द्रान्नि॒रव॑दयते।
ए॒कमति॑रिक्तम्।
ज॒नि॒ष्यमा॑णा ए॒व प्र॒जा रु॒द्रान्नि॒रव॑दयते।
एक॑कपाला भवन्ति।
ए॒क॒धैव रु॒द्रं नि॒रव॑दयते।
नाभिघा॑रयति।
यद॑भिघा॒रये॑त्।
अ॒न्त॒र॒व॒चा॒रिण॑ग्ं रु॒द्रं कु॑र्यात्।
ए॒को॒ल्मु॒केन॑ यन्ति॥ 72 ॥

तद्धि रु॒द्रस्य॑ भाग॒धेय॑म्।
इ॒मां दिश॑ं यन्ति।
ए॒षा वै रु॒द्रस्य॒ दिक्।
स्वाया॑मे॒व दि॒शि रु॒द्रं नि॒रव॑दयते।

रु॒द्रो वा अ॑प॒शुका॑या॒ आहु॑त्यै॒ नाति॑ष्ठत।
अ॒सौ ते॑ प॒शुरिति॒ निर्दि॑शे॒द्यं द्वि॒ष्यात्।
यमे॒व द्वेष्टि॑।
तम॑स्मै प॒शुं निर्दि॑शति।
यदि॒ न द्वि॒ष्यात्।
आ॒खुस्ते॑ प॒शुरिति॑ ब्रूयात्॥ **73**॥

न ग्रा॒म्यान्प॒शून् हि॒नस्ति॑।
नार॒ण्यान्।
च॒तु॒ष्प॒थे जु॑होति।
ए॒ष वा अ॑ग्नी॒नां पड्बी॑शो॒ नाम॑।
अ॒ग्नि॒वत्ये॒व जु॑होति।
म॒ध्य॒मेन॑ प॒र्णेन॑ जुहोति।
स्रुग्घ्ये॑षा।
अथो॒ खलु॑।
अ॒न्त॒मेनै॒व हो॑त॒व्य॑म्।
अ॒न्त॒त ए॒व रु॒द्रं नि॒रव॑दयते॥ **74**॥

ए॒ष ते॑ रुद्र भा॒गः स॒ह स्वस्राऽम्बि॑क॒येत्या॑ह।
श॒रद्वा अ॒स्याम्बि॑का॒ स्वसा॑।
तया॒ वा ए॒ष हि॑नस्ति।
यग्ं हि॒नस्ति॑।

तयै॒वैनग्ं॑ स॒ह शं॑मयति।
भे॒ष॒जं गव॒ इत्या॑ह।
याव॑न्त ए॒व ग्रा॒म्याः प॒शव॑ः।
तेभ्यो॑ भेष॒जं क॑रोति।
अवा॑ँम्ब रु॒द्रम॑दिम॒हीत्या॑ह।
आ॒शिष॑मे॒वैतामाशा॑ँस्ते॥ **75**॥

त्र्य॑म्बकं यजामह॒ इत्या॑ह।
मृ॒त्योर्मु॑क्षीय॒ माऽमृता॒दिति॒ वावैतदा॑ह।
उत्कि॑रन्ति।
भग॑स्य लीप्सन्ते।
मूते॑ कृ॒त्वाऽऽस॑जन्ति।
यथा॒ जनं॑ य॒ते॑ऽव॒सं क॒रोति॑।
ता॒दृगे॒व तत्।
ए॒ष ते॑ रुद्र भा॒ग इत्या॑ह नि॒रव॑त्त्यै।
अप्र॑तीक्ष॒माय॑न्ति।
अ॒पः परि॑षिञ्चति।
रु॒द्रस्या॒न्तर्हि॑त्यै।
प्र वा ए॒ते॑ऽस्माल्लो॒काच्च्य॑वन्ते।
ये त्र्य॑म्बकै॒श्चर॑न्ति।
आ॒दि॒त्यं च॒रुं पुन॒रेत्य॒ निर्व॑पति।

इ॒यं वा अदि॑तिः।
अ॒स्यामे॒व प्रति॑तिष्ठन्ति॥ 76॥

य॒न्ति॒ ब्रू॒या॒न्नि॒रव॑दयते शास्ते सिञ्चति॒ षट्च॑॥ 10॥

अनु॑मत्यै वैश्वदे॒वेन॒ ताः सृ॒ष्टास्त्रि॒वृत्प्र॒जाप॑तिः
सवि॒तोत्त॑रस्यां देवासु॒राः सो॑ऽग्निर्यत्पत्नी॑ वैश्वदे॒वेन॒
ता व॑रुणप्रघा॒सैर॒ग्नये॑ दे॒वेभ्यः॑ प्रतिपू॒रु॒षं दश॑॥ 10॥

अनु॑मत्यै प्रथम॒जो व॒त्सो ब॑हु॒रू॒पा हि प॒श॒वः
तस्मा॑त्पृथमा॒त्रं यद॒ग्नयेऽनी॑कवत उद्धा॒रं वा
अ॒ग्नये॑ दे॒वेभ्यः॑ ऋ॒तू॒ने॒व षट्थ्सं॑ततिः॥ 76॥

अनु॑मत्यै॒ प्रति॑तिष्ठन्ति॥

॥ हरि॑ः ओ(३)म्॥

॥ इति कृष्णयजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे प्रथमाष्टके षष्ठः प्रश्नः समाप्तः॥